

MODEL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES DE CATALUNYA MODEL POLICIAL

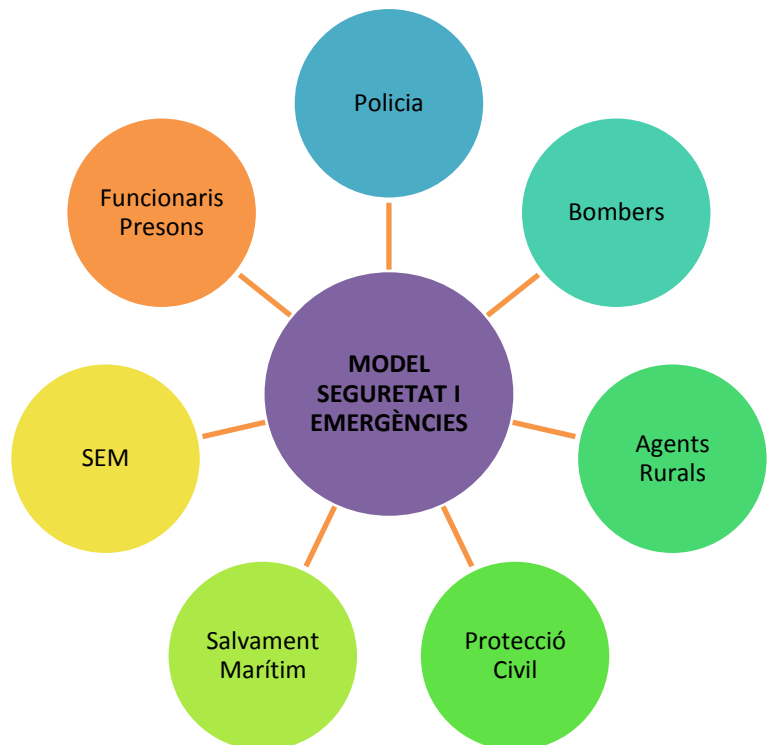
Introducció:

El **Sindicat Nacional de Seguretat de Catalunya**, el SEGCAT, és un Sindicat Nacional, Progressista i Assembleari, que promou i vetlla per la Defensa dels Valors i Principis que recull la Declaració Universal dels Drets Humans. Aquest sindicat va néixer poques setmanes després del que vam viure i veure l'1 d'octubre de 2017 a Catalunya. I vam fer-nos algunes reflexions.

En primer lloc, vam veure la resposta brutal i desmesurada d'un Estat cap als catalans i catalanes, cap als nostres legítims representants, i les nostres institucions, que feia trontollar les pròpies estructures democràtiques de l'Estat Espanyol.

En segon lloc, el posicionament o el silenci dels Sindicats Representatius d'alguns dels nostres Col·lectius, com els del Cos de Mossos d'Esquadra i de les Polícies Locals, van significar de facto, l'abandonament a les Institucions Catalanes i al nostre Poble.

Aquestes circumstàncies, seguides de tots els esdeveniments polítics ocorreguts en els últims anys, sense un Model de Seguretat i Emergències establert, on els canvis al capdavant dels Departaments corresponents, ja sigui per noves Eleccions al Parlament, canvis de Consellers, o enviar un Conseller a Presó aplicant un 155, ha fet que moltes propostes i intencions quedessin oblidades en un calaix o s'hagin implementat molt lentament, fet que ha comportat que no s'avancés cap a un Model Consolidat. A tot això li hem de sumar la mobilització popular, la repressió patida i davant del clam ciutadà de Catalunya d'obrir i abordar un important i profund debat sobre les organitzacions catalanes que vetllen per la seguretat de les persones, ha fet que ens organitzem per treballar transversalment en dissenyar i construir un **Model de Seguretat i Emergències de Catalunya**, amb l'objectiu d'esdevenir un servei públic de qualitat, valorat per la ciutadania i amb capacitat per a garantir el dret a la vida, la llibertat i la seguretat de les persones.





MODEL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES DE CATALUNYA

Model Policial

Per començar, des del SEGCAT en centrarem i desenvoluparem el **Model Policial**. La revisió d'aquest model es fa inqüestionable no únicament amb l'objectiu irrenunciable de reconduir el sistema policial actual per posar-lo al dia davant les demandes i expectatives ciutadanes, sinó també per millorar-lo tècnica i professionalment per a fer-lo altament efectiu i eficient per garantir drets i llibertats individuals, col·lectives i civils al nostre país.

Des d'aquest treball proposem un Model Policial de Proximitat, amb vocació de servei a la ciutadania, profundament mediador i defensor de drets fonamentals, civils i polítics. Orientat a garantir a la ciutadania els drets i llibertats que li són propis, afavorir-ne l'exercici i defensar el desenvolupament de les persones en un entorn segur i d'igualtat de condicions i oportunitats, vetllant per la seguretat humana.

Un Model Policial constituït per una Policia Integral: la Policia de Catalunya (a desenvolupar en nova llei d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya) formada pel Cos de Mossos d'Esquadra de Catalunya i per la Policia Local de Catalunya constituïda com determini la nova llei d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya.

A la policia de Catalunya li és propi un profund respecte a la democràcia i als seus processos participatius que defensarà guiada pels valors de la neutralitat, la integritat, el respecte, la proximitat i la vocació de servei.

La Policia de Catalunya actuarà en tot cas i circumstància sota els principis d'actuació de Congruència, Oportunitat i Proporcionalitat per tal d'assegurar les tasques i objectius encomanats.

L'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, ISPC, ha de ser l'espai on les Administracions es trobaran amb Agents Socials i Cossos de Seguretat i d'Emergències per tal de seleccionar el personal i formar-lo. Promourà una Policia amb un nivell de formació competencial elevat i plenament identificada amb la ciutadania catalana.

Amb l'objectiu de professionalitzar i millorar l'adequació competencials dels agents i comandaments de la policia de Catalunya cal promoure la carrera professional elaborant un Pla de Carrera Professional, amb formació constant, manteniment físic, concursos de destins coneguts dins de la mateixa categoria professional i exàmens físics-psicològics per saber les Aptituds Psicofísiques dels Agents.

Sistema Actual i Mancances:

A nivell organitzatiu del sistema de seguretat pública català cal reestructurar els cossos actuals per tal d'incrementar la seva efectivitat i eficiència en tots els àmbits creant un nou i veritable sistema de seguretat de policia a Catalunya. Hem basat el treball en aquest aspecte en el treball "El Sistema de Policia de Catalunya: un nou model organitzatiu policial" per Andreu J. Martínez. Working papers nº367" que fa un elaborat anàlisi de les mancances del sistema de seguretat pública del nostre país i alhora fa proposta per superar el sostre de vidre auto-imposat pel



MODEL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES DE CATALUNYA

Model Policial

legislador en la Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya.

Aquesta proposta busca sobretot aconseguir configurar un autèntic sistema de seguretat pública que la Llei malgrat s'ho proposa no aconsegueix. Cal un treball legislatiu per superar les mancances legals actuals i posar de referència la Llei d'Ordenació del Sistema de Seguretat Pública d'Euskadi que elabora un sistema únic, comú i integral que beu de dos subsistemes: policia i seguretat ciutadana + emergències i protecció civil.

Dins d'aquesta proposta igualment que al sistema definit a Euskadi, l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya ha de prendre un caràcter nuclear tant en la formació com selecció per a la provisió de places. Conferir-li un paper determinant que permeti convertir-lo en un òrgan imprescindible i d'elevat valor per tal de generar el canvi estructural i funcional que requereixen tots els cossos que configuren aquest futur sistema de seguretat pública de Catalunya.

La proposta de Martínez fa un elaborat treball de difícil aterratge, però imprescindible, com és el desenvolupament de La Policia de Catalunya. Institució que la 4/2003 configura en el seu article 5 com la policia de les institucions pròpies de Catalunya configurada per la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i les policies dels ajuntaments (policia local, policia municipal, guàrdia urbana o altres denominacions històriques).

El sistema de seguretat pública de Catalunya proposat implica a la Policia de Catalunya que fins ara no s'ha concretat ni desenvolupat malgrat el reconeixement institucional i legislatiu atorgat en aquest article 5 de la Llei 4/2003.

Aquesta re-configuració del Sistema de Seguretat Pública no ha de perseguir únicament la millora de l'actual sistema format pel Cos de Mossos d'Esquadra i els 216 cossos de policia local. Actualment els 217 cossos policials s'han distribuït les funcions i serveis policials i intenten superar les dificultats del dia a dia mitjançant un entramat d'òrgans de coordinació entre ells per dotar el sistema de coherència i d'integritat. Aquesta és una situació propícia per a les ineficàcies, ineficiències i solapament de funcions que la proposta vol superar amb la integració de les policies dels ajuntaments en la Policial Local de Catalunya, que juntament amb la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra conformaran la Policia de Catalunya.

Proposta de Millores:

Una reestructuració d'aquestes dimensions és un repte majúscul, però també una oportunitat per tal que la nova institució resultant, la Policia de Catalunya, aprofiti el repte d'esdevenir un referent per a la ciutadania. Per a fer-ho no es pot limitar a repetir l'auto-definició d'aquest cos policial com una policia moderna i democràtica, garant dels drets i llibertats de tota la ciutadania. Cal anar més lluny no només alhora de definir-se sinó també alhora d'exercir llurs funcions. És l'oportunitat per a generar un sistema de seguretat pública capaç d'entendre l'exercici dels drets fonamentals i les llibertats en l'espai públic, l'increment de mobilització social i política. És imprescindible aterrar i desenvolupar el concepte de seguretat humana de forma que s'inclogui

MODEL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES DE CATALUNYA

de forma íntimament lligada a la seguretat ciutadana i a la protecció de la cohesió social i de la convivència ciutadana.

La Policia de Catalunya ha de definir-se per anar més lluny i entendre la seguretat ciutadana com a resultat de garantir la seguretat humana de cada persona de la societat que protegeix. Ha d'anar tant lluny que ha de treballar juntament amb tots els actors socials públics o privats que intervenen en la garantia de la seguretat humana.

Cal aprofitar aquesta oportunitat per generar una policia de futur que defensi amb la mateixa intensitat els drets de la ciutadania com ho ha fet, fins ara, amb els deures. Allunyar-se de forma radical dels models de policia que posen el centre d'atenció en l'Estat, per ser una policia integral que posi al centre les persones. Cal fer evolucionar el concepte de model policial de neutralitat política, cap a una policia que persegueixi amb l'energia legislativa que la ciutadania determini totes aquelles accions que vulnerin la seguretat humana.

Implicació Activa:

- En la defensa dels drets dels infants i joves, ha de defensar que puguin desenvolupar-se en un entorn amb oportunitats i denunciar si no les tenen.
- En la defensa d'oportunitats, en el desenvolupament personal de totes les persones de la comunitat amb equitat sense patir discriminacions per raó de gènere, sexe, origen, ideologia, creença o qualsevol altre fet individual

Aquesta implicació especialment activa ha de consistir en incrementar i millorar els circuits de policia de proximitat (Oficines de Relacions amb la Ciutadania, Equips de policia de Barri). Aquests han d'establir sinèrgies, confiances i coresponsabilitats que puguin desembocar en un treball policial preventiu, de vulneracions de la seguretat humana i de drets i llibertats fonamentals i detector del conflicte emergent.

Model Preventiu:

El Model Preventiu ha de permetre disposar del coneixement del territori i de l'Administració que permeti a la policia ser l'activadora de serveis a la ciutadania amb valoracions professionals de la urgència o emergència de cada cas (exemple: poder activar de forma eficaç tot el sistema públic de protecció a la dona davant una violència masclista). Evidentment la Policia de Catalunya no pot ni pretén ser l'únic activador però cal que disposi de canals treballats amb la resta de departaments i òrgans de l'Administració per tal de canalitzar de forma adient la conflictivitat i les necessitats que detecti per garantir la seguretat humana de les persones.

Mediació:

El reforç de les sinèrgies, confiances i coresponsabilitats entre la comunitat i la Policia de Catalunya té una peça clau i d'elevada importància en la resolució de conflictes a través de la



MODEL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES DE CATALUNYA

Model Policial

Mediació. Aquesta eina de solució davant de tot aquell conflicte que no impliqui jurisdicció penal (excepte la que la llei preveu) ha de ser prioritari davant la conflictivitat veïnal, problemes de convivència. La Policia de Catalunya ha de tenir la capacitat de generar espais de diàleg entre les parts del conflicte i gestionar el conflicte de forma activa, proposant compromisos i generant solucions i activant els recursos necessaris de l'Administració pública per tal de facilitar solucions o almenys disminuir tensions que puguin desencadenar riscos per la seguretat de les persones.

La Mediació ha de ser la principal Eina policial davant les protestes i reivindicacions ciutadanes, ha de ser la resposta pública immediata a l'exercici ciutadà del dret d'expressió i manifestació. No pot ser d'una altra forma si tenim en compte que la Policia de Catalunya haurà de tenir atorgat per part de la ciutadania la capacitat legal de fer ús de la força mínima i indispensable davant d'atacs als drets i llibertats de les persones, a la pròpia integritat física. Malgrat aquesta atribució la Policia de Catalunya davant la reivindicació social haurà d'estar obligada legalment a identificar les diverses parts actives del conflicte i generar espais que permetin el diàleg entre aquestes amb seguretat per a totes les parts implicades i alhora facilitar a través de la Mediació sortides a les problemàtiques i reivindicacions.

Aquesta iniciativa pretén que la Policia de Catalunya es posi al costat dels col·lectius que reivindiquen i expressen lliurement i pacíficament les seves reivindicacions per tal de canalitzar les seves demandes cap als dirigents polítics, es posarà al costat també dels moviments socials i veïnals per tal que aquests rebin respostes polítiques a les seves demandes, d'acord a les majories democràtiques del moment i activaran aquest diàleg especialment en aquells casos en que hi hagi riscos per la seguretat humana d'una persona o d'un col·lectiu de la ciutadania de Catalunya.

En tots els processos de Mediació on intervingui la Policia de Catalunya cal que aquesta es mantingui neutral i únicament jugui el paper que li es propi de generar un espai segur i facilitador de solucions, MAI prendre-hi part com a actor. Cal legislar aquestes funcions i desenvolupar-les de forma molt clara.

És imprescindible que aquesta reforma també inclogui un exercici de transparència, de rendició de comptes amb la ciutadania per tal de permetre la renovació el contracte ciutadà amb la Policia de Catalunya i atorgar de nou el principi d'autoritat a la institució. Cal preveure òrgan permanent que treballi en la transparència de la Policia de Catalunya i desenvolupar per part de la ciutadania eines que ho permetin i ho fomentin.

Transició cap al nou Model Policial:

Per transitar de l'actualitat fins a l'aterrament sòlid i definitiu d'aquest projecte a peu de carrer cal treballar en diversos eixos per tal d'aconseguir els resultats proposats:



MODEL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES DE CATALUNYA

Model Policial

- Eix institucional i administratiu: generar les condicions suficients i necessàries per un consens global entre la Generalitat de Catalunya i els 216 Ajuntaments de Catalunya que disposen de Policia Municipal.
- Eix polític: generar les condicions necessàries i suficients per promoure i aprovar les iniciatives legislatives necessàries. Reforma de la Llei 4/2003, incorporant la Llei 10/2007 de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, derogació de la Llei 16/1991 de les policies locals i de la Llei 10/1994 de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i modificacions de lleis orgàniques estatals 2/1986 de FCS, 6/1985 del Poder Judicial i LECrim.
- Eix multidisciplinar: explicar àmpliament el projecte a altres professionals tant públics com privats, especialment en el camp de l'educació, serveis socials, judicatura, fiscalia, advocats, professionals sanitaris, amb l'objectiu d'establir sinèrgies i coordinacions necessàries per integrar la Policia de Catalunya dins el sistema de protecció de les persones de les administracions.
- Eix sindical: Participar de forma permanent en el consens de Model Policial en seu Parlamentària i negociar alternatives per aquells funcionaris que no s'adeqüin a les noves funcions de la Policia de Catalunya.
- Institut de Seguretat Pública de Catalunya: preparar la formació als agents i comandaments de policia per tal de poder adaptar als canvis establerts amb formació als llocs de treball. També reformar completament la seva estructura i els itineraris curriculars dels cursos que s'hi imparteixen, especialment el Curs de Formació Bàsica de Policia convertint-lo en un curs molt més exigent en competències, actualment es treballen les següents: Motivació i identificació amb l'organització, Responsabilitat, Resolució de problemes, Autonomia i iniciativa, Adaptabilitat i Flexibilitat, Autocontrol i resistència a la pressió, Autogestió i Desenvolupament personal, Habilitats socials i comunicatives, Orientació de Servei a les Persones, Cooperació i treball en equip. En la selecció d'aspirants a la categoria d'Agent de Policia cal realitzar un elevat esforç per tal d'aconseguir esdevenir una oportunitat professional per a perfils diferents als actuals. En gran mesura cal redefinir el perfil psicoprofessional i publicar-lo de forma que sigui atractiu i una bona oportunitat a persones amb talent, vocació de servei i de defensa de les persones. Calen perfils amb major empatia i capacitat de treball. És necessari obrir un espai de reflexió per repensar el perfil psicoprofessional dels aspirants/es i reorientar les proves d'accés per tal de prioritzar el nou perfil que s'obtingui d'aquesta reflexió.

Calendari per implementar el nou Model Policial:

És realment difícil elaborar un calendari per a transitar des del model actual al model proposat, inserint aquest nou ADN a la Policia de Catalunya. Aquest canvi per tal de fer-lo efectiu i pugui ser realment implantat ha d'estar caracteritzat per:

- BREVETAT: El procés de canvi ha de ser relativament breu, fet que generarà un elevat grau de disrupció dins el món policial. Allargar el procés pot provocar que es dilueixin els objectius del projecte provocant que desvirtui el resultat i no s'assoleixi un canvi clar i plausible en la societat.

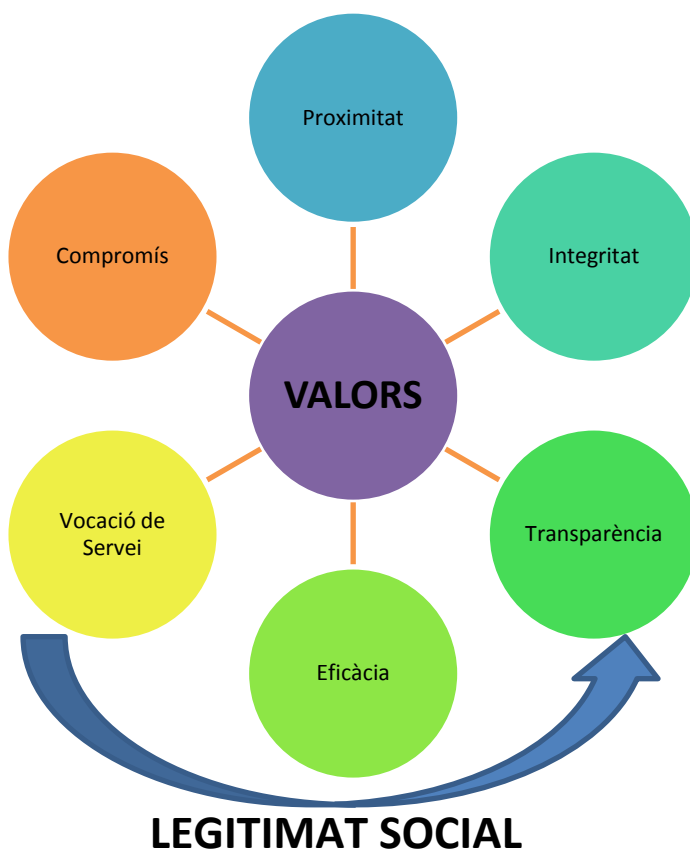
MODEL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES DE CATALUNYA

- **PROFUNDITAT:** és necessari arribar amb aquest canvi de paradigma a tots els racons i unitats policials del país, cal que les estructures jeràrquiques reformin i modulin el canvi. És imprescindible que hi hagi una consciència ferma i determinada per part cada Administració competent i especialment de les estructures jeràrquiques policials superiors que vehiculin aquesta evolució de model policial.
- **EFFECTIVITAT:** És de vital importància que el model comenci a funcionar el més aviat possible de forma activa i assolint objectius i demostrant-se efectiu, útil i amb avantatges respecte a l'anterior model. Aconseguir bons resultats des de l'inici ha de fer de palanca de força per generar confiança en el projecte i facilitar-ne la implantació.

Aterrar aquests aspectes bàsics de la fase de transitorietat i concretar-los requereix d'un elevat esforç tant pel que fa al propi disseny, com a nivell operatiu alhora de la implementació. És una fase que requerirà de molts consensos i moltes complicitats. És un projecte que pretén remoure tota la estructura policial i alhora la manera de fer de forma transversal dins els cossos policials.

Nou Model Policial, la Policia del Futur, la Policia de Catalunya al Servei dels Ciutadans:

Per finalitzar, amb el següent esquema volen explicar i mostrar gràficament les idees i reflexions que els professionals de la seguretat fem davant del repte immens que suposa replantejar i adequar a la realitat d'avui en dia les nostres organitzacions.



Aquest primer esquema deixa clar el compromís d'assolir la legitimitat social aconseguint impregnar de valors totes les tasques que realitzem, les atencions que fem, les intervencions on actuem. Volem obtenir el reconeixement social gràcies a noves maneres de fer seguretat, des del compromís de servei públic. L'objectiu és molt clar: volem ser la policia que la ciutadania es mereix. La ciutadania de Catalunya ha de disposar d'una policia capaç de dur a terme les tasques pròpies amb elevat Grau de qualitat i garantint en tot moment i circumstància els drets i llibertats fonamentals i sumant de forma determinada al costat de tota la societat per tal garantir la seguretat humana.

Aquesta és la proposta del Sindicat Nacional de Seguretat de Catalunya.